



26. august 2021

UKA 2021/167

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara.

Qanoq iliornikkut qitiusumiit eqiterussinerup millisarnera innunut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartuni ilaasorta, Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Qineqqusaartut neriorsuuterparujussuaqartarput innuttaasut atugaannik oqilisaarusullutik. Ajoraluartumilli neriorsuuterparujussuit akeqarput, inernerivaalu qitiusumiit akisussaaffik alliartuinnartoq, aningaasartuutit amerliartortut, allaffissornerujussuaq annertusiarortoq.

Inuiaqatigiinnilu aaqqeerusulluta Inatsisartuni siunnersuuterparujussuarnik nassiusaqaartarpugut allaffissornerujussuarmik kinguneqartussanik. Siunnersuusiussagaangattalu Naalackersuisut apereqqaartariaqartarpagut pissutsit atuuttut paaserusullugit, aningaasatigullu kingunissai paaserusullugit. Naalackersuisoqarfinnilu suliat amerlareersut suli Inatsisartut Naalackersuisunut suliakkeeqattaartarpagut, allaallu Naalackersuisoqarfinni atorfilittanik amerlanerusunik pissarsiortariaqartarlutik. Eqqaamaneqassaarlul Naalackersuisoqarfinni atorfilik ataaseq ukiumut miliuunip affaata missaani akeqartarmat. Taamaattumillu aamma Naalackersuisunut apeqqutit amerliartortillugit miliuunerpaalunnik akeqartarlutik.

Nunatsinni akisussaaffipparujussuit, Kommuniniit suliarineqarsinnaagaliuartut, inuit namminneerlutik suliarisinnaasaralui, namminersortullu suliarisinnaasaralui qitiusumiit alliartuinnartumiit suliarineqartarput. Allaammi aamma kommunit akisussaaffii ajoraluartumik annertoorujussuupput. Ila paaserusunnarpoq soq taamarujussuaq pisortaniit aqutsinerujussuaq pisariaqartitsigineripput. Ilami allaat Avannaata Kommuniani atorfillit 1.700-uupput, innuttaasut 10.000 missaaniittut. Imaapporlu Avannaata Kommuniani tamakkiisumik innuttaasut 17%-ii Kommunimiit atorfinitsinneqarsimapput.

Oqartoqarsinnaagaluarpoq oqaatsit marluk atorlugit sulinerup allaffissornerujussuaq pilersikkaa. Eqqaamassavarpulli suliasarparujussuit taakku uagut nammineerluta pilersitarigatsigit. Innuttaasulli ilinniarluarsimasut amerliartorunik, ilinniarusussuseq qaffakkiartussappat, sulineq annertunerujussuarmik pilerinarsartariaqarparput, qaffasissumik ilinniarusussuseq qaffassartariaqarparput. Inuillu inatsisitigut, aningaasatigullu kiffaanngissuseqarnerulertikkutsigit akileraarujussuartaarunnaartillugillu, sulerusussuseq annertusarsinnaavarput, nammineerlulalu atorfiit pisariaqartitagut tigusinnaalissallutigit.

Inuiaqatigiinni pisortaniit aqutsineq sapinngisamik appasinnerpaarpaaffianiittariaqarpoq. Ajoraluartumillu nunatsinni pisortat pigisaanni aqutaannilu sulisut sulisinnaasut 80%-iisa



tungaanut amerlatigaat. Namminersortut amerlanerujussuusariaqaraluarput, pisortallu aqutaat appasinnerpaaffianiilluni. Imaassanngilarmi oqarutta suliffinnik ataavartunik pilersitsiniarluta pisortani sulisut amerlisassagigut.

Akisussaaffipparujussuarnimmi pisortaniit tigooraaginnavitsilluta, allaffissornerujussuarmillu alliaartuaartitsilluta aningaasartuutit qaffakkiartuinnavissapput akileraartartuniit akilernerqartartussaq. Naatsorsuutiinnavissanngilagullu aatsitassat, aalisakkat, mittarfissuit allallu avatangiisitsinniit pilersitat. Nukilli annerpaaq inummiippoq, inuk piumassusilik sulerusuttoq kiffaanngissusilik, nammineerusuttoq, akileraaruterparujussuarnik artukkerneqanngitsoq.

Pisortanik qinikkanillu naatsorsuuteqarpallaarsimanerpugut? Nunatta qitornani kissumiaannarusunnerpai? Piffissanngunnginnerpa innuttaasut kiffaanngissuseqarnerulersissallugit?

Qinikkaniimmi oqariartaasiuvoq "suliffeqarfinnik pilersitsisariaqarpugut", aamma "aningaasarsiorfissatsinnik pilersitsisariaqarpugut", imaassannginnerpa inuit namminersortut suliffeqarfinnik pilersitsisut? Uagullu politikikkut aporfissaasinnaasunik paaalluta, sinaakkutissanillu pitsaasunik pilersitsilluta.

Innuttaasut kiffaanngissuseqarnerusariaqarput, qulaaniillu aqunneqarpallaaratik. Kiffaanngissusermi tassaavoq inuup pisinnaatitaaffia pingaarnerpaaq. Imaassanngilarlu pisortaniit naatsorsuuteqartuarnissaq, nammineerlutalu annerusumik akisussaaffimmik tigussilluta.

Tupigineqarsinnaavorlu innuttaasut namminiilivikkusuttut sooq taamarujussuaq pisortat isumalluutiguassaneraat. Namminiilivinniarnermi pisortaniit qinikkanillu pilersinneqarnaviannilaq, noqqaassutaannaasussaanailu. Tassaavorli inuit nammineersinnaasut kiffaanngissuseqartullu nammineerlutik angusassaat.

Qinikkatununa suna akisussaaffigissagipput? Inuit inuunerat aquttussaannngilarput. Ilinniarsinnaaneq qulakkeertussaavarput, peqqinnissaqarfik pitsaasoq qulakkiigassarivarput, aqqusineqarnissarlu qulakkeertussaallugu kiisalu sanngiinnerpaartagut isumassussallugit. Pingaarnerpaaavorlu inuit kiffaanngissuseqarnissaannik qulakkeerinneqataassalluta killilersuivallaarunnaarlutalu. Massakkutummi ingerlaannarniarutta nunarput kommunistiskingoraluttuinnassaaq, innuttaasullu pisortanik naatsorsuuteqarnerulersikkiartussallutigik, kiffaanngissusiartullugillu.

Oqartarpugut qallunaat nunaanniit aqunneqarluta naqisimaneqarlutalu. Uagulliuna nammineerluta inatsisiliatsinnik, pisortaniit qitiusumiillu qulaaniit aqutsinerujussuatta killilersoraatigut.

Oqaannarsinnaanngilagummi allaffissornerujussuaq killilersortariaqaripput, nammineerlutami qinikkatut suliakkiussarparujussuatsinnik tamakku pilersitaammata. Taamaalilluta Atassummiit



Inatsisartut tamassi suleqatiseraassi, qanoq iliorutta inuit kiffaanngissuseqarnerulersinnaavagut, akisussaaffeqarnerulersillugit.